SZKC 106_01

SZIMBÓLUMOK I.

106_D.indb 4 2007.08.30. 14:55:18

D1 A SZIMBÓLUMOK RAJZAI

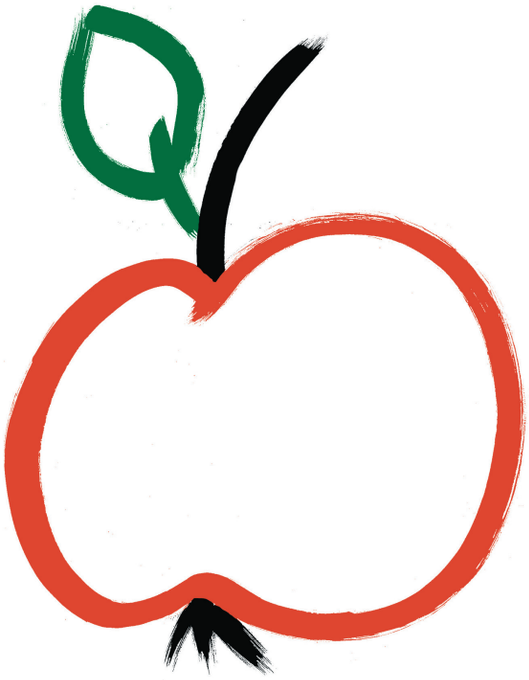

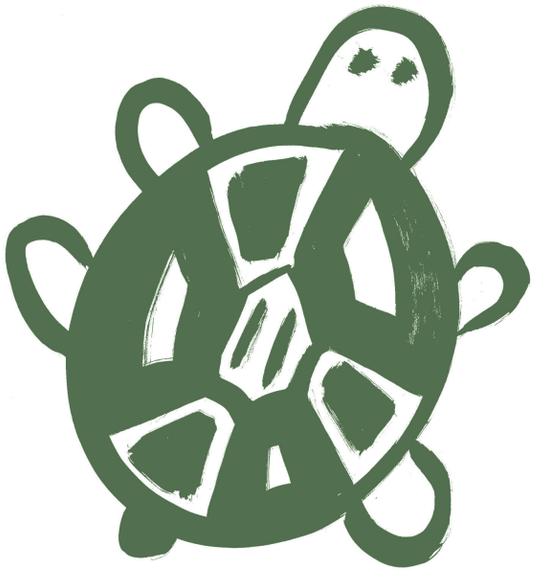

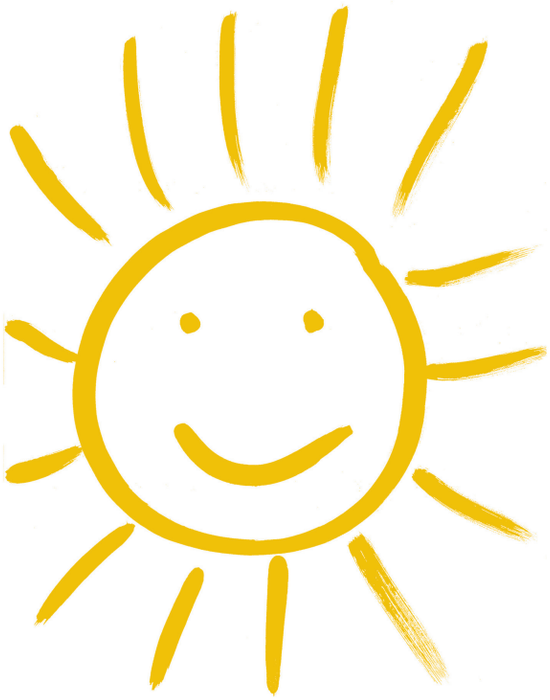

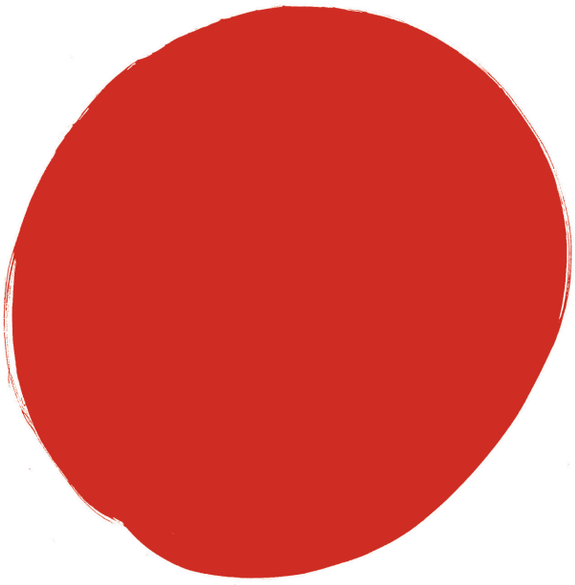

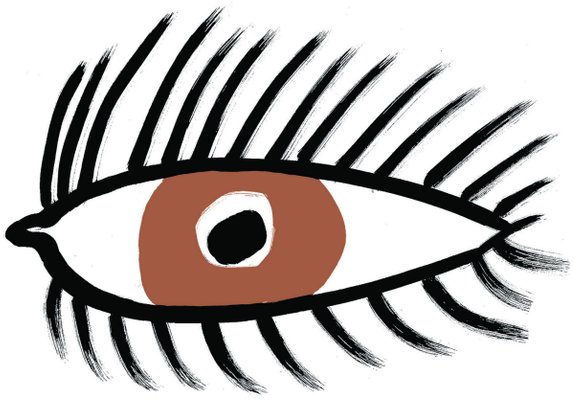

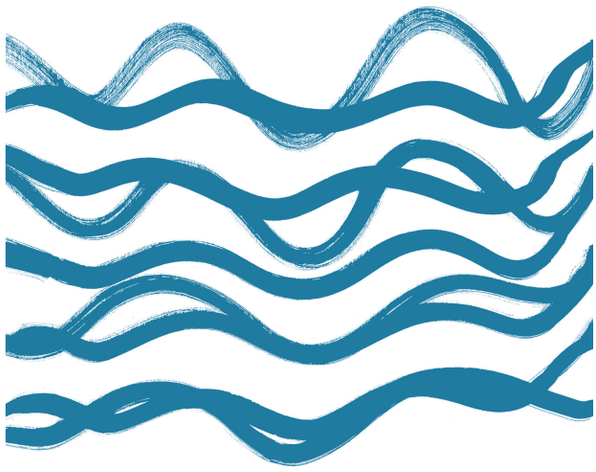

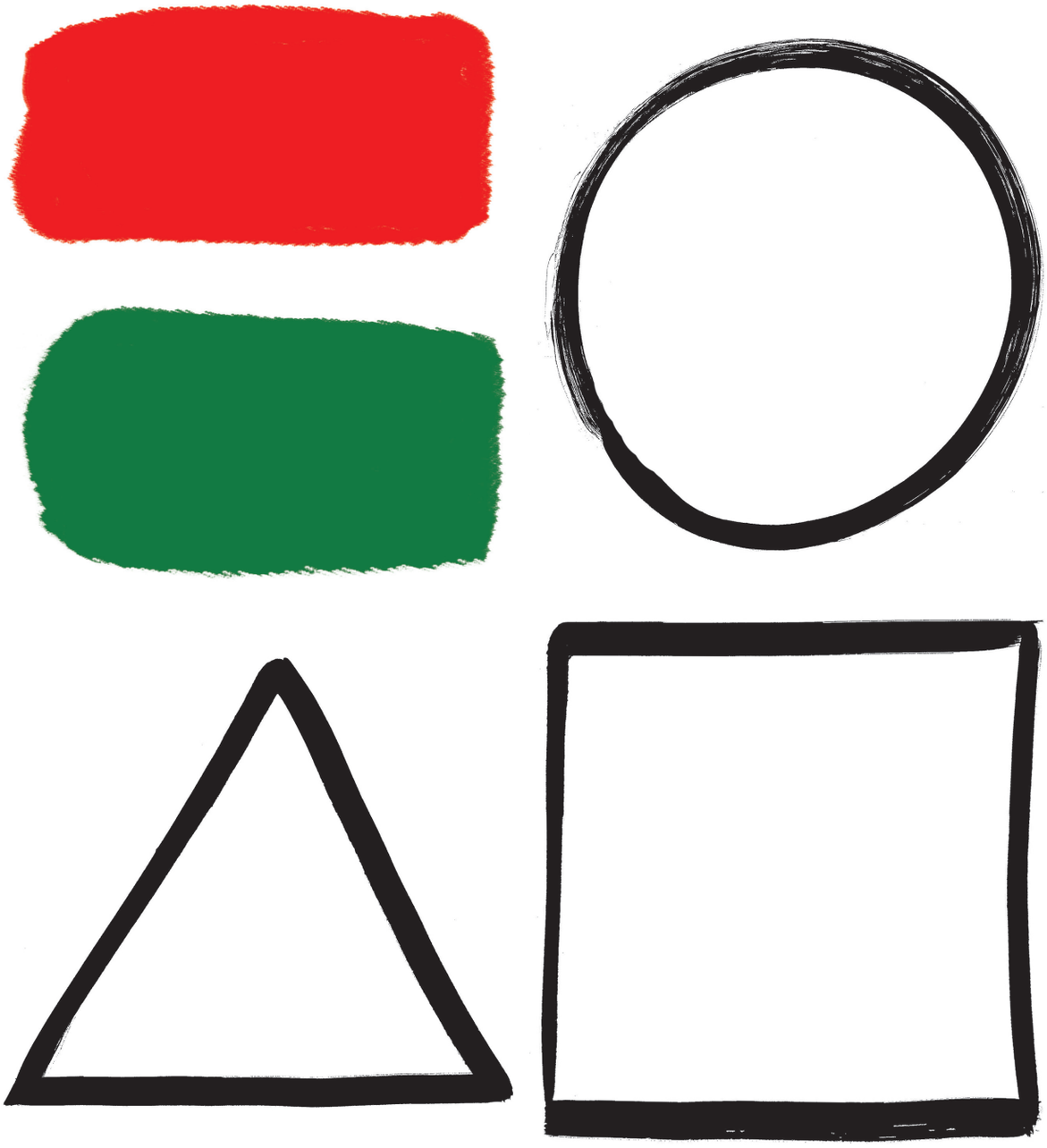

D2 A SZIMBÓLUMOK JELENTÉSEI

1.

A kelta legendákban a másvilág gyümölcse.
A zsidó~keresztény hitben az ~ szintén a kísértés, illetve a tiltott tudás megtestesítője. Az Édenkertből azért űzték ki Ádámot és Évát, mert a kígyó kísértette őket. A történetben központi szerepe van az ~nak.
Az ~ a szerelem és a halhatatlanság ősi pogány jelképe.
Az Ótestamentum az arany~t a bölcs szavakhoz hasonlítja.
Kínában szívesen ajándékoznak ~t, hiszen a kínai nyelven az ~ szó (ping) hasonlít a béke hangalakra, de ugyancsak hasonlít a betegség (bing) szóra, ezért a gyengélkedőnek nem szerencsés ~t ajándékozni.
Magyar népszokás, hogy bizonyos jeles napokon ~t tesznek valamilyen vizet tartalmazó edénybe, hogy az abból ivó ember és jószág egészséges legyen.

2.

Az ~ Dionüszosz, Pán, Aphrodité szent növénye volt. Örökzöld volta és gyantájának gyógyító hatása miatt a feltámadás és a termékenység szimbóluma lett.
Kínában az ~ a hosszú élet és a tél jelképe.
Japánban a Földön tartózkodó istenek ideiglenes lakhelyéül szolgált. Az újévi ünnepségek egyik díszítő eleme. Az ~ ágait a kapura teszik, ezzel adnak átmeneti otthont az isteneknek, hogy jövőre jó szerencsét hozzanak a házra.
Kínában a sírokra ültettek ~t, mert azt gondolták, távol tartja a szörnyeket.
A karácsonykor feldíszített ~ a téli napfordulóval az élet örök megújulását szimbolizálja.

3.

Az ábrázolásokon az ~ a világ tengelye, gyökerei mélyen a földbe nyúlnak, amíg lombkoronája felér a mennybe. A világ közepén, a világhegyen áll, és összeköti a kozmosz három világát (gyökerek: Alvilág, halak, csúszómászók, férgek; törzs: Középső világ, négylábúak; korona: Felső világ, madarak), az égbolt déli és északi pólusát és a négy égtájat.
Egyiptomban a datolyapálmát tartották az ~jának, azt hitték, aki eszik terméséből, emellett iszik az élet vizéből, az halhatatlanná válhat.
Régi európai szokás szerint a gyermek születésekor az apa ~t ültetett, és azt tartották, hogy ha a beteg gyereket átemelik az ~ja két ága között, meggyógyul, újjászületik.

4.

A ~ a fény és a Nap egyik legkorábbi szimbóluma, mivel a virág esténként bezáródik, s csak a hajnal első fényénél nyílik ki ismét.
Szúrja indiai napisten egy-egy ~t tart a kezében: a keleti ~t, amerről kel, a nyugati ~t, ahová távozik.
A kék ~ virágból áradó illat szent volt az egyiptomiak számára, mert fiatalító hatást tulajdonítottak neki.
A ~ bár lápos területeken nő, nem ereszt gyökereket sem a vízben, sem a mocsárban. Ezért a hinduk és a buddhisták számára a tisztaságot jelképezi, szépsége pedig az erkölcsi tisztaság győzelmét hirdeti. A hindu és a buddhista istenségek ~ trónja ezt hangsúlyozza.

A ~ magja nem a földben, inkább a vízben fejlődik ki, ilyenképpen az isteni eredet szimbóluma.

5.

A keresztény hagyományban a ~ az Isten lelke, mely a teremtéskor a vizek felett lebegett.
A Noé bárkájára olajággal visszatérő ~ az Isten és a halandók közti megbékélés jele, így vált a béke szimbólumává.
Ókeresztény ábrázolásokon az emberi lelket szimbolizálja.
Az ősi Egyiptomban a ~ot gyakran ábrázolták az Élet fájának gyümölcsével.
A fekete madár az özvegységet jelképezte.
Kínában úgy tartják, a ~ egész életre választ párt mint a hűség, a tisztaság és a szelídség megtestesítője.

6.

Sok kultúrában az erő és a kitartás megtestesítője, illetve a világ hordozója.
A kínai kultúra legendái szerint az egész világ egyetlen óriási ~ hátán ül.
A hindu hagyományban egy ~ tart nyolc fehér elefántot, ezek emelik magasba a földi világot és a mennyet.
Az ősi Kínában kígyó által körbefogott ~ jelképezte Északot és a telet. Úgy vélték, 1000 évig él, ezért a hosszú élet szimbóluma lett.
Az ókori Görögországban a ~ a halhatatlanságot jelképezte – gyakran találtak a régi görög sírokban apró ~ szobrokat.
Európai szimbolikus jelentése: türelem és bölcsesség a hosszú élettapasztalat nyomán – a ~ legendás lassúságára utal.

7.

Kelet-Ázsia meséiben jótékony lények.
A nyugati kultúrákban veszedelmesek.
Kínában úgy hitték, a ~ok a vizeket uralják, esőcsinálók. Úgy vélték, ha éppen nem gyöngyökkel játszanak, akkor az égen felhőként szállnak. Jó szerencsét, vihart vagy bölcsességet szimbolizáltak. Nevük jelentése „kiváló értelmű lény”, s a legfőbb bölcsesség, a halhatatlanság és a gyógyító erő birtokosai.
Egyesítik magukban az alvilági kígyó és az égi madár, a sötétség és a fény, a Föld és az ég jegyeit, mivel pikkelyes testük és szárnyaik vannak.
Fejük sokasága a megsokszorozott testi és szellemi erő ősi kifejeződése.
A ~ok az ember előtt rejtett dolgok, kincsek, varázseszközök őrei. Ezért lehetnek a rejtett tudás képviselői is.
Az európai néphit szerint a ~ok hozzák a vihart és a jégverést, illetve ők maguk azonosak a viharral, a viharfelhővel.
Az európai művészetben gyakran a gonosz szimbólumai.

8.

A királyi hatalom, méltóság és büszkeség szimbóluma. Az ~vadászat a férfiasság, később az uralkodásra termettség próbája is volt. Így vált jelképpé mint az állatok királya és a királyok állata. Mivel a királyt sok helyütt a Nap fiának tekintették, az ~ isteni lénnyé, napjelképpé alakult.

Egyiptomban két, egymásnak háttal ülő, a lenyugvó vagy felkelő Napot közrefogó ~ jelképezte a túlvilági „kapukat”, melyen át este távozik, majd reggel visszatér a Nap. A kapu- és hídőrző ~szobrok állításának szokása ebből a képzetből ered.
A középkori képzőművészeti ábrázolásokon az erő és a bátorság jelképe, de szimbolizálja a haragot és a gőgöt is.
A Biblia a gonoszt tűzokádó ~hoz hasonlítja.
A zsidóknál és a keresztényeknél a feltámadás jele, mert azt hitték, hogy az ~kölykök holtan születnek, majd a hím ~ leheli beléjük az életet három nap elmúltával.
Kínában és Japánban a bátorságot és a védelmet jelenti. A kínai újévkor ~jelmezbe öltözött táncosok űzik el a gonosz szellemeket.

9.

Az ember már az ősidőkben felfedezte, hogy a ~ nélkül nincs élet, de tisztában volt pusztító erejével is. A görög Apollón egy személyben gyógyító és pusztító ~isten. Gyakran férfiként ábrázolják. Az uralkodással kapcsolatos. A legfőbb égi erőforrás. Az uralkodó szimbóluma.
Egészséget és életerőt is szimbolizál. Jelképezi a meleget, szárazat, nyarat, tüzet, aktivitást, termékenyítő és pusztító erőket, a szívet, aranyat.

10.

Több indián népcsoport az ősök tábortüzének tartja a ~okat.
Természeti népek az ősök szellemét látja bennük.
Az északi kultúrában parázsnak tartják, amit Odin isten helyezett el az égen.
Az asztrológusok a ~ok segítségével jósolják meg a jövőt.
A japán hiedelem a hulló~ot a halott lelkével azonosítja, nézése balszerencse, míg Európában szerencsés esemény, mert teljesíti a kívánságokat.
A polinéziaiaknál a ~ok az ég szemei, melyek titokban mindent figyelnek.
A magyar néphitben úgy hitték, hogy minden élőlénynek van ~párja.
A magyar népmesékben a ~ok a „fekete vár”, az éj ablakai.
A kereszténységben a teremtés jelképei. A betlehemi ~ jelképe Jézus születését jelezte az égen.

11.

Szimbolizálja az energia, a férfiasság, a vágy, az agresszió kifejezését.
A vörös bolygó a háború istenéről, Marsról kapta a nevét.
Kapcsolatban áll a vérrel, az izommal, az orral.
Kínában a tűzbolygó nevet viseli. Jellemző tulajdonságai a háborúval kapcsolatosak.

12.

Az átváltozás, ismétlődés, növekedés és fogyás, halál és újjászületés, illetve újrakezdés szimbóluma.
A néphit szerint az új~ a vetés, a teli~ a betakarítás ideje.
Ő az égisten rossz, bal szeme.
Gyakran nőként ábrázolják. Kínában a Jin megtestesítője.
Sokszor párosítják a Nappal férj és feleségként vagy húg és bátyként.
Afrikában az új~ kettőssége a sötétséget és a tudatlanságot, valamint a fényt és a bölcsességet szimbolizálja.

13.

A ~ képes a fizikai dolgon túlra, a lélekig és a szellemig is ellátni.
A meredt ~ varázserőre is utal. Egyes indián törzsek ~et „cserélnek" az állatokkal, hogy az ő ~ükön keresztül nézzenek, és így magukévá tegyék az adott állat tulajdonságait vagy varázserejét a gyógyításhoz.
A hinduizmusban szerencsét vagy védelmet jelent, ha egy szent ember vagy egy isten szobra megpillant minket. De ha ártó szellemek vagy istenségek látnak meg, az balszerencsét hoz.
Az ősi egyiptomi mitológiában a gyógyítás és a védelem volt a ~ feladata.
A felvilágosítás, intellektuális befogadás jelképe.
Tibetben a Mars jelképe egy vörös ~, s egyik magyar népi neve is Vér ~ű csillag volt.
Jelképezték a ~ek a csillagokat is.

14.

Egyiptomban az elme és a lélek lakhelyének tartották a ~et.
Kínában az intelligencia forrásának tartják.
A nyugati kultúrákban az érzelmek, különösen a szeretet és a vágy helye. A szerelem szimbóluma.
A zsidó vallásban a ~ az élet központja, az egységet és a hazát szimbolizálja.
A biblia szerint a ~ nemcsak az emberi test, hanem az emberi érzelmek, az intellektus, az életerő jelképes centruma is, amely irányítja a cselekvést, a haragot, a szeretetet.

15.

Évezredek óta az isteni hatalom szimbóluma. A jobb ~ isteni, királyi jelvény, az uralkodás, az igazságosztó hatalom büntető, fenyegető és tiltó jelképe. Szimbolikája összefügg azzal, hogy az ember eredeti fegyvere, munkaeszköze a ~e volt, s a fegyver, szerszám a ~ meghosszabbítása.
Indiában a falon, az ajtón vagy más tárgyakon lévő ~lenyomatok a védelmet szolgálják.
Közép-Keleten szentnek tartják a ~ alakú amuletteket, mert védelmet nyújtanak viselőiknek.
A fügét mutató ~ eredetileg rontást elhárító varázslat volt, az ujjal mutogatás ezért számít illetlenségnek ma is.

16.

Gyakran a vadság jele.
Indiában csak az erőszakos emberek mutatják a ~üket.
A japán hiedelemvilágban a ~ a szellemekkel kapcsolatos. Ilyen Mikoshi Nyudo, a kopasz szellem, aki a falak tetejéről ijesztgeti az embereket.
A gonosz szellemek elűzésére szolgáló ősi kínai sírvédő szobrok szintén kidugott ~vel láthatóak.
A Csendes-óceán és Ázsia vidékein a kinyújtott ~ megvéd a varázslattól.
Tibetben a ~ kiöltése barátságos üdvözlési forma.

17.

A görög mitológia szerint Prométheusz az istenektől lopta el a ~et, és az embereknek adta.
Éjszaka, amikor a Nap „nyugovóra tért", az emberek ~zel pótolják a Napot.

A kelta napünnepeken a ~rakás a Napot szimbolizálja.
Az indiánoknál a ~ kapcsolatos az élni akarással, a folyamatossággal és az életerővel.
A megújulást, világosságot és a melegséget is jelképezi.
Távol-Keleten a szenvedélyek, a lélek és a lelkiismeret jelképe.

18.

Jelképezi az élet forrását, a megtisztulás eszköze. Nemcsak a testi megtisztulást, hanem a lelki újjászületést is jelképezi.
A kereszténységben a szellemi átalakulás erejét hangsúlyozza.
A magyar népszokásokban a kemencéből kivett kenyeret ~zel „mossák" le, a boszorkányok távoltartása céljából.
Néphitünk ismeri a ~zel való gyógyítást is.
A húsvéti locsolás a megtisztuláshoz és az újjászületéshez kapcsolódó szokás, és él benne az ősi termékenységvarázslás is, hiszen valójában az „élet ~ével" locsolják meg a lányokat.
Az asztrológiában az érzelmességet, az ösztönösséget és a nagy képzelőerőt jelképezi.

19.

Az ~ az isteni természet, az ellenálló képesség szimbóluma. Nem rozsdásodik, és nem fakul meg.
A kereszténységben a legtisztább és a legértékesebb anyag, a méltóság, Isten, a Nap és minden jó jelképe.
Mivel ellenáll a romlásnak, a halhatatlanság szimbóluma.
Az uralkodók ~ trónszéke az uralkodó hatalmához és jólétéhez fontos Napot és életerőt szimbolizálja.
Az ~ a szellem magasra való törekvését jelenti.

20.

A születés és a megújulás szimbóluma. Az ősi Egyiptomban ~ alakú amulettet tettek a múmia mellé, valamint a legbelső szarkofágot ~nak nevezték. A feltámadásra váró halotti állapot és a magzati lét jelképe.
A húsvétkor ajándékozott ~ a pogány hagyományokhoz nyúlik vissza, vagyis a tavaszhoz és a Föld termékenységének újjászületéséhez.
A ~t több kultúrában kapcsolják a teremtéshez és a világegyetemhez. A hindu mítoszban ~ból fejlődött ki a világ, egy ideig aludt, majd egyszer csak kettéhasadt – mennyország és Föld lett.

21.

A ~ szín a tűz és a vér színe, ezért a düh és az agresszió jelképe.
Az ausztrál bennszülöttek számára a vér és az életerő szimbóluma.
A keresztény szimbolikában a szeretet szimbóluma is.
Japánban és Kínában a bőséget, az ünneplést, a vidámságot jelenti.
A Nap szimbóluma is. Japánban életet is jelent. Kínában jelentése még: Dél, nyár.

A fehér szín a tisztaság és ártatlanság szimbóluma.

A zöld a természet, az élet, a megújulás, örök élet szimbóluma.

22.

Mivel nincs kezdete és vége, a ~ az örökkévalóság szimbóluma.
Jelent még tökéletességet, folytonosságot, harmóniát, mennyet és világegyetemet.
A ~ végtelensége miatt sok civilizációban jelképezi az évszakok folytonos váltakozását, a Nap vég nélküli égi útját.
Szimbolizálja a Holdat és a Napot is.
Jelképezi még az egyenrangúságot (Artúr király kerek asztala), illetve a zártságot és védettséget.

23.

A kereszténységnél a Szentháromságot jelenti.
Az ókorban a felfelé mutató ~ a király és az egészség szimbóluma volt, a lefelé mutató ~ pedig a nőt jelölte.
Az indiánok művészei a lefelé mutató ~gel jelölték a felhőket, a felfelé mutatóval a szent hegyet.

24.

A ~ a Földet, az anyagot és a biztonságot szimbolizálja.
A kínai kultúrában a Földdel és a sárga színnel kapcsolatos.
Négy oldala jelentheti a négy irányt, a négy évszakot és a négy elemet is.
Az iszlámban a köznapi halandó szívét jelöli, mely négyféle sugallatra nyitott.